

Urologie
040 286 4865

Zaadbalkanker (testiscarcinoom)

Zaadbalkanker is kanker van de zaadbal. Een zaadbal wordt ook teelbal of testis genoemd. Zaadbalkanker is een woekering van kiemcellen in één van de zaadballen. De aandoening komt niet zo vaak voor en treft vooral jongere mannen tussen de 15 en 40 jaar oud. Zaadbalkanker ontstaat meestal in de cellen die het zaad produceren: de kiemcellen. Zaadbalkanker ontstaat ook uit andere cellen van de zaadbal. Dit zijn hele zeldzame soorten zaadbalkanker.

Er zijn twee soorten kiemceltumoren in de zaadbal:

- **Seminoom:** ontstaat in het binnenste deel van de zaadbal, waar de zaadcellen worden gemaakt. Ongeveer 50% van alle zaadbal tumoren is een seminoom.
- **Non-seminoom:** dit is een verzamelnaam voor andere kiemceltumoren dan het seminoom. Hieronder vallen onder andere het embryonaalcarcinoom, teratoom, dooierzaktumor, choriocarcinoom en combinaties hiervan.

Oorzaak

Over de oorzaken van zaadbalkanker is nog weinig bekend. Wel is bekend dat sommige mannen (mogelijk) een wat groter risico hebben op het krijgen van zaadbalkanker dan andere mannen:

- Mannen bij wie één of beide zaadballen rond de geboorte niet waren ingedaald.
- Mannen die eerder zaadbalkanker hebben gehad. Bij 2 tot 3% van de mannen met zaadbalkanker ontstaat na enkele jaren een tumor in de andere zaadbal.
- Mannen met testis atrofie. Dat wil zeggen dat de zaadbal ineengeschrompeld is bijvoorbeeld door verminderde bloedvoorziening.
- Mannen met zaadbalkanker in de familie. In hoeverre erfelijkheid hierbij een rol speelt, is nog onduidelijk.

Symptomen

Mannen bij wie zaadbalkanker is vastgesteld, merken zelf een verandering aan de zaadbal, zoals:

- Zwelling en/of verharding van de zaadbal. De verharding is meestal pijnloos.
- Een zwaar, dof gevoel in de onderbuik achter of in de balzak.
- Zwelling van de borstklier(en) of het gebied rond de tepel.
- Gewichtsverlies of vermoeidheid zonder aanwijsbare reden.
- Kortademigheid of ophoesten van bloed. Dit wordt veroorzaakt door uitzaaiingen in de longen.

Uitzaaiingen

Als zaadbalkanker wordt ontdekt, komt het soms ook voor dat er ook al uitzaaiingen zijn. Dit komt omdat sommige mannen bij een verandering in de zaadbal niet direct naar de huisarts gaan. Daarnaast groeit zaadbalkanker in vergelijking met andere tumorsoorten snel. Ook zaait het sneller uit dan andere kankersoorten. Bij sommige mannen wordt zaadbalkanker vastgesteld vanwege de klachten door de uitzaaiingen. Deze klachten worden meestal veroorzaakt door een zwelling van de lymfeklieren. Hierdoor ontstaat pijn in de buik of rug.

Zelfonderzoek

Zeker als je een wat groter risico hebt op het krijgen van zaadbalkanker is het verstandig om zelf jou zaadbal(len) regelmatig te onderzoeken, bijvoorbeeld elke maand. Dat kan het beste na een warm bad of een warme douche. Bij dit onderzoek rol je de zaadbal voorzichtig tussen jouw duim en wijsvinger. Doe dit bij beide zaadballen, een voor een. Wanneer je een zwelling of verharding voelt of

als de zaadbalk anders aanvoelt dan normaal, is het verstandig hiermee binnen een week naar jouw huisarts of uroloog te gaan.

Onderzoek

Als je met klachten bij jouw huisarts komt, zal deze jou eerst lichamelijk onderzoeken. Daarbij zal hij speciale aandacht besteden aan de lichamelijk veranderingen, die je hebt opgemerkt. Als jouw huisarts aanwijzingen heeft dat er sprake kan zijn van zaadbalkanker, zal hij jou verwijzen naar een uroloog.

De uroloog zal jou uitgebreider onderzoeken. De volgende onderzoeken kunnen plaatsvinden:

- Echografie van de balzak,
- Bloedonderzoek,
- Een CT scan.

Behandeling

Voor het stellen van de diagnose zaadbalkanker zal weefselonderzoek moeten plaatsvinden. De aangedane bal zal tijdens een operatie verwijderd worden via een snee in de lies. Het verwijderen van de bal (en dus de tumor) is ook direct de eerste stap van de behandeling.

Vóórdat de operatie plaats vindt, zal er besproken worden of je nog een kinderwens hebt in de toekomst. Als dit zo is, kunnen vóór de operatie zaadcellen ingevroren worden. Hiervoor word je dan naar het Catharina Ziekenhuis Eindhoven verwezen. Na de verwijdering van de zaadbalk kan jouw uroloog direct een testisprothese plaatsen. Dit kan ook in een latere operatie.

Afhankelijk van de uitslag van de diagnose en het ziektestadium kan een vervolgbehandeling bestaan uit:

- Waakzaam wachten ('watchful waiting'),
- Bestraling (radiotherapie),
- Chemotherapie,
- Lymfeklieroperatie.

Je kunt ook een combinatie van deze behandelmethoden krijgen. De keuze van de behandeling wordt samen met jou besproken op de polikliniek.

Heb je nog vragen?

Deze informatie is niet bedoeld als vervanging van mondelinge informatie maar als aanvulling hierop. Hierdoor is het mogelijk om alles nog eens rustig na te lezen.

Heb je nog vragen over deze informatie, neem dan contact op met de polikliniek urologie, telefoon: 040 - 286 48 65.

Met medische vragen kun je terecht bij jouw behandelend specialist.

Wil je deze informatie online bekijken ga dan naar www.annaziekenhuis.nl/medische-informatie/uro051-zaadbalkanker/

Of scan met je telefoon of tablet de QR-code.

URO051
21-02-2024